

HỢP TÁC AN NINH-QUỐC PHÒNG AUSTRALIA-SINGAPORE GIAI ĐOẠN 2015-2022: ĐỘNG LỰC, NỘI DUNG VÀ TÁC ĐỘNG KHU VỰC

Phạm Quốc Trung¹, Hồ Hữu Yên Minh²

TÓM TẮT

Bài viết phân tích hợp tác an ninh-quốc phòng giữa Australia và Singapore giai đoạn 2015-2022 trong bối cảnh môi trường an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương biến động nhanh chóng. Trên cơ sở làm rõ động lực chiến lược và sự hội tụ lợi ích an ninh của hai nước, bài viết tập trung đánh giá các nội dung hợp tác chủ yếu, bao gồm hợp tác quân sự song phương, bảo đảm an ninh hàng hải, phối hợp trong các cơ chế an ninh khu vực và mở rộng hợp tác sang các lĩnh vực an ninh phi truyền thống. Nghiên cứu cho thấy hợp tác Australia-Singapore không chỉ góp phần nâng cao năng lực quốc phòng của mỗi bên mà còn có tác động tích cực đối với ổn định và cấu trúc an ninh khu vực Đông Nam Á, đồng thời hỗ trợ vai trò trung tâm của ASEAN. Tuy nhiên, hợp tác này cũng chịu những giới hạn nhất định từ bối cảnh chiến lược khu vực và các ràng buộc cấu trúc, qua đó đặt ra những vấn đề cần tiếp tục điều chỉnh trong giai đoạn sau năm 2022.

Từ khoá: Hợp tác an ninh; quốc phòng, Australia-Singapore, an ninh khu vực, ASEAN.

1. Giới thiệu

Trong bối cảnh môi trường an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương biến động sâu sắc từ giữa thập niên 2010, hợp tác an ninh-quốc phòng giữa các quốc gia tầm trung và nhỏ ngày càng trở thành một yếu tố quan trọng góp phần duy trì ổn định khu vực. Sự gia tăng các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống, cùng với những điều chỉnh chiến lược của các cường quốc, đã đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với các nước trong khu vực phải đa dạng hóa quan hệ đối tác và tăng cường hợp tác quốc phòng trên cả bình diện song phương lẫn đa phương. Trong bối cảnh đó, quan hệ hợp tác an ninh-quốc phòng giữa Australia và Singapore nổi lên như một trường hợp tiêu biểu, phản ánh xu hướng gắn kết chiến lược giữa các quốc gia có lợi ích tương đồng nhưng khác biệt về quy mô và vị thế.

Australia và Singapore đều là những quốc gia có vai trò quan trọng trong cấu trúc an ninh khu vực, đồng thời có cách tiếp cận thực dụng, linh hoạt và coi trọng trật tự khu vực dựa trên luật lệ. Giai đoạn 2015-2022 đánh dấu bước phát triển đáng chú ý trong hợp tác an ninh-quốc phòng giữa hai nước, khi quan hệ song phương được củng cố cả về chiều rộng lẫn chiều sâu thông qua nhiều cơ chế, thỏa thuận và hoạt động hợp tác thực chất. Việc tăng cường huấn luyện, diễn tập, hỗ trợ hậu cần, phối hợp trong an ninh hàng hải cũng như tham gia tích cực vào các cơ chế an ninh khu vực cho thấy Australia và Singapore không chỉ hướng tới lợi ích song phương mà còn chú trọng tới ổn định chung của khu vực Đông Nam Á và Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương rộng lớn.

Tuy nhiên, hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore không tồn tại trong khoảng trống chiến lược, mà chịu tác động từ những biến động phức tạp của môi trường an ninh khu vực, sự điều chỉnh chính sách của các cường quốc và những giới hạn mang tính cấu trúc của chính mỗi quốc gia. Do đó, việc nghiên cứu một cách có hệ thống động lực hình thành, nội dung triển khai và tác động khu vực của hợp tác này không chỉ giúp làm rõ bản chất và mức độ của quan hệ song phương, mà còn góp phần hiểu rõ hơn cách thức các quốc gia tầm trung và nhỏ thích ứng với những biến chuyển chiến lược trong khu vực.

Trên cơ sở đó, bài viết tập trung phân tích hợp tác an ninh-quốc phòng giữa Australia và Singapore giai đoạn 2015-2022 với ba mục tiêu chính. Thứ nhất, làm rõ các động lực chiến lược và nền tảng lợi ích thúc đẩy hai nước tăng cường hợp tác trong lĩnh vực an ninh-quốc phòng. Thứ hai, phân tích những nội dung và hình thức triển khai hợp tác chủ yếu trên thực tế. Thứ ba, đánh giá tác động của hợp tác này đối với cấu trúc an ninh khu vực, vai trò của ASEAN cũng như những giới hạn và triển vọng trong giai đoạn sau năm 2022. Qua đó, bài viết kỳ vọng đóng góp thêm góc nhìn học thuật về hợp tác an ninh song phương trong bối cảnh khu vực đang chuyển dịch nhanh chóng và phức tạp.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Động lực chiến lược của hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore (2015-2022)

2.1.1. Môi trường an ninh khu vực và yêu cầu điều chỉnh chiến lược của các quốc gia vừa và trung bình

Giai đoạn 2015-2022 chứng kiến những chuyển biến sâu rộng của môi trường an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương, qua đó làm gia tăng đáng kể mức độ bất định và phức tạp của quan hệ quốc tế. Sự giao thoa ngày càng rõ nét giữa các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống, cùng với xu hướng quân sự hóa tại một số không gian chiến lược trọng yếu, đã làm xói mòn nền tảng ổn định của môi trường an ninh khu vực, đồng thời đặt ra những thách thức ngày càng đa chiều đối với các quốc gia vừa và trung bình.

Trong bối cảnh đó, cạnh tranh chiến lược gia tăng giữa các cường quốc nổi lên như một yếu tố cấu trúc then chốt, có vai trò chi phối động thái và quỹ đạo phát triển của môi trường an ninh khu vực. Dù không phải là chủ thể trung tâm của quá trình cạnh tranh này, các quốc gia vừa và trung bình vẫn chịu tác động sâu sắc thông qua những biến đổi trong cán cân quyền lực, sự mở rộng hiện diện quân sự của các cường quốc và áp lực phải điều chỉnh lựa chọn chiến lược [1]. Những diễn biến này đã thu hẹp đáng kể không gian chiến lược truyền thống, buộc các quốc gia phải theo đuổi các phương thức thích ứng linh hoạt nhằm bảo vệ lợi ích quốc gia và hạn chế nguy cơ bị cuốn vào các cấu trúc đối đầu mang tính cứng nhắc.

Song hành với các thách thức an ninh truyền thống, các mối đe dọa an ninh phi truyền thống ngày càng gia tăng cả về mức độ lẫn phạm vi, mang tính xuyên quốc gia rõ

nét, bao gồm khủng bố, an ninh hàng hải, tội phạm xuyên quốc gia, thiên tai và dịch bệnh. Những thách thức này không chỉ vượt quá năng lực ứng phó đơn lẻ của từng quốc gia mà còn đòi hỏi mức độ phối hợp, chia sẻ thông tin và huy động nguồn lực ngày càng chặt chẽ giữa các đối tác trong khu vực. Đại dịch COVID-19 đã phơi bày rõ ràng tính dễ tổn thương của các quốc gia trước các mối đe dọa phi truyền thống, đồng thời làm nổi bật vai trò ngày càng quan trọng của hợp tác an ninh-quốc phòng trong các hoạt động hỗ trợ nhân đạo, cứu trợ thảm họa và bảo đảm an ninh con người [2].

Trước môi trường an ninh khu vực ngày càng bất định và khó lường, các quốc gia vừa và trung bình có xu hướng điều chỉnh chiến lược theo hướng kết hợp giữa tăng cường năng lực tự cường và mở rộng mạng lưới hợp tác an ninh. Thay vì phụ thuộc hoàn toàn vào các liên minh mang tính đối đầu cứng nhắc, nhiều quốc gia lựa chọn các khuôn khổ đối tác linh hoạt, thực chất và dựa trên lợi ích chung nhằm giảm thiểu rủi ro chiến lược, duy trì dư địa chính sách và bảo đảm khả năng thích ứng trong dài hạn [3]. Xu hướng này phản ánh nỗ lực cân bằng giữa yêu cầu bảo vệ lợi ích an ninh quốc gia và mục tiêu duy trì ổn định khu vực trong bối cảnh môi trường chiến lược đang chuyển dịch sâu sắc.

Nhìn chung, những biến động của môi trường an ninh khu vực giai đoạn 2015-2022 đã đặt ra yêu cầu khách quan buộc các quốc gia vừa và trung bình phải điều chỉnh tư duy và chính sách an ninh-quốc phòng. Trong đó, việc tăng cường hợp tác an ninh ở cả cấp độ song phương và đa phương nổi lên như một lựa chọn chiến lược quan trọng nhằm nâng cao năng lực thích ứng, giảm thiểu rủi ro và đóng góp vào việc duy trì ổn định khu vực. Chính trong bối cảnh này, hợp tác an ninh-quốc phòng giữa Australia và Singapore được thúc đẩy như một phản ứng chiến lược nhằm ứng phó với những thách thức chung của môi trường an ninh khu vực đang biến đổi.

2.1.2. Sự hội tụ lợi ích và tương thích trong tư duy an ninh của Australia và Singapore

Trong giai đoạn 2015-2022, hợp tác an ninh-quốc phòng giữa Australia và Singapore được thúc đẩy mạnh mẽ bởi sự hội tụ ngày càng rõ nét về các lợi ích an ninh cốt lõi, đồng thời phản ánh mức độ tương thích cao trong tư duy và định hướng chiến lược của hai quốc gia. Với tư cách là những nền kinh tế mở, phụ thuộc sâu vào thương mại quốc tế cũng như các tuyến hàng hải chiến lược kết nối Ấn Độ Dương và Thái Bình Dương, cả Australia và Singapore đều đặc biệt coi trọng việc duy trì một môi trường khu vực ổn định, bảo đảm tự do hàng hải và an ninh chuỗi cung ứng. Trong bối cảnh môi trường an ninh khu vực ngày càng bất định, các lợi ích này trở thành nền tảng lâu dài chi phối quá trình hoạch định và triển khai chính sách an ninh-quốc phòng của hai nước.

Sự hội tụ lợi ích nói trên bắt nguồn từ những đặc điểm cấu trúc và vị trí địa chiến lược mang tính hỗ trợ lẫn nhau. Australia giữ vai trò quan trọng tại không gian phía Nam của khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương, trong khi Singapore là một nút giao chiến lược của các tuyến hàng hải huyết mạch tại Đông Nam Á. Bất kỳ biến động tiêu cực nào

xảy ra tại Đông Nam Á hoặc trên các tuyến giao thông hàng hải trọng yếu đều có khả năng tác động trực tiếp đến an ninh kinh tế cũng như vị thế chiến lược của cả hai quốc gia [4]. Chính vì vậy, Australia và Singapore đều coi ổn định của Đông Nam Á là một lợi ích an ninh thiết yếu, đồng thời xem việc tăng cường hợp tác an ninh song phương như một công cụ quan trọng nhằm bảo vệ và thúc đẩy các lợi ích chung trong một môi trường khu vực đang chuyển biến phức tạp.

Bên cạnh sự hội tụ về lợi ích, tư duy an ninh của Australia và Singapore cũng thể hiện mức độ tương thích cao trong cách tiếp cận các vấn đề an ninh khu vực. Cả hai quốc gia đều nhấn mạnh vai trò của một trật tự khu vực dựa trên luật lệ, trong đó luật pháp quốc tế và các cơ chế đa phương được coi là nền tảng quan trọng nhằm quản lý cạnh tranh chiến lược và hạn chế nguy cơ xung đột [5]. Cách tiếp cận này được thể hiện rõ trong các văn kiện chiến lược gần đây của hai nước, vốn cùng đề cao các nguyên tắc minh bạch, giải quyết tranh chấp bằng biện pháp hòa bình và tôn trọng vai trò trung tâm của ASEAN trong cấu trúc an ninh khu vực.

Sự tương thích trong tư duy an ninh còn được phản ánh qua lựa chọn phương thức hợp tác quốc phòng. Thay vì theo đuổi các liên minh cứng mang tính đối đầu, Australia và Singapore ưu tiên các khuôn khổ đối tác linh hoạt, chú trọng vào nâng cao năng lực, tăng cường khả năng tương tác và cải thiện mức độ sẵn sàng ứng phó trước các thách thức an ninh ngày càng đa dạng. Cách tiếp cận này cho phép hai nước vừa củng cố năng lực quốc phòng tự chủ, vừa duy trì không gian chiến lược linh hoạt trong bối cảnh cạnh tranh giữa các cường quốc gia tăng, đồng thời hạn chế nguy cơ bị cuốn vào các cấu trúc an ninh mang tính loại trừ.

Có thể thấy, sự hội tụ về lợi ích an ninh cùng với mức độ tương thích cao trong tư duy chiến lược đã tạo dựng nền tảng bền vững cho hợp tác an ninh – quốc phòng giữa Australia và Singapore trong giai đoạn 2015-2022. Không chỉ đóng vai trò là động lực thúc đẩy quan hệ song phương phát triển theo chiều sâu, mô hình hợp tác này còn phản ánh cách thức các quốc gia vừa và trung bình chủ động thích ứng chiến lược trước một môi trường an ninh khu vực đang chuyển dịch nhanh chóng, phức tạp và khó lường.

2.1.3. Tiến trình thể chế hóa quan hệ và hình thành khuôn khổ hợp tác quốc phòng

Trong bối cảnh môi trường an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương ngày càng phức tạp và khó dự đoán, thể chế hóa hợp tác quốc phòng trở thành lựa chọn chiến lược của nhiều quốc gia vừa và trung bình nhằm bảo đảm lợi ích dài hạn và nâng cao năng lực tự chủ chiến lược. Đối với Australia và Singapore, hai quốc gia có mức độ hội nhập sâu vào cấu trúc an ninh khu vực nhưng khác biệt rõ rệt về quy mô, nguồn lực và điều kiện địa-chiến lược, thể chế hóa hợp tác không chỉ nhằm gia tăng hiệu quả quân sự mà còn đóng vai trò như một cơ chế quản trị quan hệ song phương trong môi trường nhiều bất định [6]. Từ nền tảng hợp tác thực dụng hình thành trước năm 2015, giai đoạn 2015-2022 đánh dấu sự chuyển dịch rõ nét sang các khuôn khổ hợp tác ổn định, có cấu

trúc và tính dự đoán cao hơn, phản ánh mức độ tin cậy chiến lược ngày càng gia tăng giữa hai nước.

Trọng tâm của tiến trình thể chế hóa là việc duy trì và mở rộng các thỏa thuận hợp tác quốc phòng, đặc biệt là các cơ chế cho phép Lực lượng Quốc phòng Singapore sử dụng cơ sở và không gian huấn luyện tại Australia. Trong điều kiện Singapore bị giới hạn nghiêm trọng về không gian chiến lược, trong khi Australia sở hữu lãnh thổ rộng lớn và hạ tầng quân sự phát triển, sự hỗ trợ này đã tạo nền tảng cho hợp tác quốc phòng mang tính cấu trúc và lâu dài [3]. Song song với các thỏa thuận thực địa, hai nước tăng cường thể chế hóa hợp tác thông qua việc duy trì các cơ chế đối thoại quốc phòng định kỳ ở nhiều cấp độ, từ cấp Bộ trưởng đến các nhóm công tác chuyên ngành. Những cơ chế này cho phép hai bên chia sẻ đánh giá chiến lược, điều chỉnh ưu tiên hợp tác và xử lý các vấn đề an ninh mới nổi, qua đó nâng cao tính dự đoán và giảm thiểu nguy cơ hiểu nhầm trong quan hệ song phương.

Bên cạnh các khuôn khổ song phương, hợp tác quốc phòng Australia-Singapore trong giai đoạn 2015-2022 còn được thể chế hóa theo hướng mở, gắn kết chặt chẽ với các cơ chế đa phương do ASEAN dẫn dắt. Các hoạt động huấn luyện, diễn tập và phối hợp an ninh ngày càng mang tính liên quân, liên ngành và mở rộng sang các lĩnh vực an ninh phi truyền thống như an ninh hàng hải, chống khủng bố và hỗ trợ nhân đạo-cứu trợ thảm họa [6]. Cách tiếp cận này phản ánh xu hướng an ninh toàn diện trong khu vực, đồng thời cho phép hai nước tăng cường hợp tác song phương mà không tạo ra các cấu trúc đối đầu cứng nhắc hay làm suy yếu vai trò trung tâm của ASEAN.

Có thể thấy, tiến trình thể chế hóa trong giai đoạn này đã giúp hợp tác quốc phòng Australia-Singapore trở nên ổn định, linh hoạt và có khả năng thích ứng cao hơn trước những biến động của môi trường an ninh khu vực.

2.2. Thực tiễn triển khai hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore (2015-2022)

Trong bối cảnh trật tự an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương ngày càng chịu tác động mạnh từ sự đan xen giữa các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống, thực tiễn triển khai hợp tác an ninh-quốc phòng trở thành tiêu chí quan trọng để đánh giá mức độ thực chất và chiều sâu của quan hệ song phương. Đối với Australia và Singapore, giai đoạn 2015-2022 không chỉ đánh dấu việc tiếp tục duy trì các khuôn khổ hợp tác đã được thiết lập trước đó, mà còn cho thấy nỗ lực rõ rệt trong việc chuyển hóa các cam kết chiến lược thành những hoạt động hợp tác cụ thể, có tính liên tục và ngày càng đi vào chiều sâu. Thay vì theo đuổi các hình thức hợp tác mang tính biểu trưng, hai nước tập trung xây dựng một mô hình hợp tác quốc phòng dựa trên sự hỗ trợ lẫn nhau về năng lực, hiệu quả triển khai và khả năng thích ứng với môi trường an ninh khu vực đang biến đổi nhanh chóng [7]. Thực tiễn này phản ánh cách tiếp cận thực dụng và dài hạn của Australia và Singapore với tư cách là các quốc gia vừa và trung bình, trong đó hợp tác

quốc phòng được nhìn nhận chủ yếu như một công cụ quản trị rủi ro chiến lược, hơn là phương tiện tạo sức ép hay đối đầu.

Một trụ cột trung tâm trong triển khai hợp tác quốc phòng Australia-Singapore là các hoạt động huấn luyện và diễn tập quân sự, đặc biệt là việc Singapore sử dụng không gian và cơ sở huấn luyện tại Australia. Trong điều kiện bị hạn chế nghiêm trọng về diện tích lãnh thổ, khả năng tiếp cận các khu vực huấn luyện rộng lớn tại Australia có ý nghĩa chiến lược đối với việc duy trì và nâng cao năng lực tác chiến hiện đại, linh hoạt của Lực lượng Quốc phòng Singapore. Các chương trình huấn luyện này không chỉ nhằm nâng cao kỹ năng tác chiến thuần túy, mà còn tạo điều kiện để Singapore thử nghiệm các học thuyết quân sự mới, tăng cường khả năng phối hợp liên quân và nâng cao năng lực triển khai lực lượng trong những kịch bản tác chiến phức tạp. Về phía Australia, sự hiện diện thường xuyên của lực lượng Singapore góp phần gia tăng mức độ tương tác quân sự với một đối tác có trình độ công nghệ cao, đồng thời củng cố vai trò của Australia như một trung tâm huấn luyện và hợp tác quốc phòng quan trọng trong khu vực [8]. Bên cạnh huấn luyện, các cuộc diễn tập song phương và đa phương có sự tham gia của hai nước được tổ chức đều đặn, với nội dung ngày càng mở rộng sang các lĩnh vực như an ninh hàng hải, bảo vệ tuyến thông thương chiến lược, chống khủng bố và hỗ trợ nhân đạo-cứu trợ thảm họa. Việc duy trì nhịp độ diễn tập ổn định không chỉ nâng cao khả năng phối hợp tác chiến, mà còn góp phần xây dựng lòng tin ở cấp độ thực thi-yếu tố đặc biệt quan trọng trong bối cảnh các tình huống khủng hoảng khu vực ngày càng khó lường.

Song song với hợp tác trên thực địa, thực tiễn triển khai hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore còn thể hiện rõ nét thông qua các cơ chế đối thoại chính sách và phối hợp chiến lược. Trong giai đoạn 2015-2022, các kênh đối thoại quốc phòng song phương được duy trì thường xuyên và ngày càng có tính hệ thống, bao gồm đối thoại cấp Bộ trưởng, cấp quan chức quốc phòng cao cấp và các nhóm công tác chuyên môn. Các cơ chế này không chỉ đóng vai trò trao đổi thông tin, mà còn tạo không gian để hai bên điều chỉnh nhận thức chiến lược, thu hẹp khác biệt và hình thành các ưu tiên hợp tác chung. Thông qua đối thoại, Australia và Singapore chia sẻ đánh giá về những diễn biến an ninh khu vực, thảo luận về vai trò của luật lệ quốc tế, tự do hàng hải và tầm quan trọng của các cơ chế đa phương do ASEAN dẫn dắt [9]. Đáng chú ý, trong bối cảnh cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn gia tăng, các kênh đối thoại song phương giúp hai nước duy trì cách tiếp cận thận trọng, tránh bị cuốn vào các động thái đối đầu cứng nhắc, đồng thời bảo đảm một mức độ tự chủ chiến lược nhất định. Nhờ đó, hợp tác quốc phòng song phương không bị định hình như công cụ phục vụ cạnh tranh quyền lực, mà được đặt trong vai trò góp phần ổn định và quản trị rủi ro trong cấu trúc an ninh khu vực.

Một phương diện ngày càng nổi bật trong thực tiễn triển khai hợp tác là việc mở rộng sang các lĩnh vực an ninh phi truyền thống và công nghệ cao, phản ánh sự thích ứng của quan hệ quốc phòng Australia-Singapore trước những đặc điểm của an ninh hiện đại. Trong giai đoạn 2015-2022, hai nước tăng cường phối hợp trong các vấn đề như an ninh mạng, chống khủng bố, bảo vệ cơ sở hạ tầng trọng yếu, cũng như nâng cao năng lực ứng

phó với thiên tai và khủng hoảng y tế. Những lĩnh vực này không chỉ mang ý nghĩa an ninh trực tiếp, mà còn gắn chặt với ổn định kinh tế-xã hội và khả năng phục hồi quốc gia [10]. Đồng thời, hợp tác quốc phòng song phương được lồng ghép linh hoạt vào các khuôn khổ đa phương rộng lớn hơn, đặc biệt là các cơ chế do ASEAN dẫn dắt, qua đó tránh tạo ra cảm nhận về các liên minh khép kín hay cấu trúc đối đầu mang tính loại trừ. Cách tiếp cận này cho phép Australia và Singapore vừa nâng cao hiệu quả hợp tác song phương, vừa đóng góp vào việc củng cố vai trò trung tâm của ASEAN và duy trì trật tự an ninh khu vực dựa trên luật lệ.

Tổng thể, thực tiễn triển khai hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore trong giai đoạn 2015-2022 cho thấy sự hình thành của một mô hình hợp tác mang tính thực chất, linh hoạt và định hướng dài hạn, phản ánh rõ chiến lược thích ứng của hai quốc gia vừa và trung bình trước một môi trường an ninh khu vực ngày càng biến động và khó dự đoán.

2.3. Tác động khu vực, giới hạn và triển vọng của hợp tác Australia-Singapore

Trong bối cảnh môi trường an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương ngày càng mang tính đa tầng, phân mảnh và khó dự đoán, các hình thức hợp tác quốc phòng giữa các quốc gia vừa và trung bình nổi lên như một thành tố quan trọng trong quản trị an ninh khu vực. Thực tiễn hợp tác an ninh-quốc phòng giữa Australia và Singapore giai đoạn 2015-2022, xét ở bình diện khu vực, phản ánh xu hướng dịch chuyển từ các cấu trúc an ninh cứng, mang tính liên minh, sang các mô hình hợp tác linh hoạt, nhấn mạnh vào nâng cao năng lực, khả năng tương tác và duy trì ổn định. Thông qua việc duy trì các hoạt động huấn luyện, diễn tập, đối thoại chính sách và phối hợp trong các lĩnh vực an ninh phi truyền thống, hợp tác này góp phần củng cố các chuẩn mực hành xử dựa trên luật lệ quốc tế, đặc biệt là các nguyên tắc liên quan đến tự do hàng hải, minh bạch quân sự và giải quyết tranh chấp bằng biện pháp hòa bình. Ở góc độ khu vực, những chuẩn mực này có ý nghĩa quan trọng trong việc hạn chế nguy cơ tính toán sai lầm và góp phần duy trì một môi trường an ninh tương đối ổn định, ngay cả khi cạnh tranh chiến lược giữa các nước lớn gia tăng.

Tác động khu vực của hợp tác Australia-Singapore còn thể hiện ở việc hỗ trợ cho các cơ chế an ninh đa phương hiện có, đặc biệt là các cơ chế do ASEAN dẫn dắt. Thay vì tạo ra các cấu trúc song song hay cạnh tranh, các hoạt động hợp tác quốc phòng được triển khai theo cách lồng ghép vào các khuôn khổ rộng hơn như ADMM+ và các diễn đàn an ninh khu vực. Cách tiếp cận này giúp tăng cường tính bao trùm và khả năng chấp nhận của khu vực, đồng thời tránh làm suy yếu vai trò trung tâm của ASEAN trong cấu trúc an ninh đang định hình. Trong thực tế, việc Australia và Singapore duy trì phối hợp trong các diễn đàn đa phương góp phần nâng cao chất lượng thảo luận về an ninh hàng hải, chống khủng bố, hỗ trợ nhân đạo và cứu trợ thảm họa, qua đó thúc đẩy hình thành các nhận thức chung và cơ chế hợp tác thực chất hơn ở cấp khu vực. Những đóng góp này tuy mang tính gián tiếp nhưng có giá trị tích lũy, giúp tăng cường khả năng ứng phó

tập thể trước các thách thức an ninh phi truyền thống vốn ngày càng vượt ra ngoài năng lực xử lý của từng quốc gia riêng lẻ.

Bên cạnh những tác động tích cực, hợp tác Australia-Singapore ở bình diện khu vực vẫn bộc lộ nhiều giới hạn mang tính cấu trúc. Trước hết, phạm vi ảnh hưởng của hợp tác này chủ yếu nằm ở mức độ nâng cao năng lực và hỗ trợ quản trị an ninh, khó tạo ra tác động trực tiếp đối với các vấn đề an ninh cốt lõi gắn với cạnh tranh quyền lực giữa các nước lớn. Trong bối cảnh các điểm nóng chiến lược và tranh chấp chủ quyền tiếp tục diễn biến phức tạp, hợp tác giữa các quốc gia vừa và trung bình chỉ có thể đóng vai trò hỗ trợ, chứ không đủ khả năng định hình cục diện an ninh khu vực. Thứ hai, tính linh hoạt-vốn là ưu điểm của hợp tác Australia-Singapore – đồng thời cũng là một giới hạn, bởi việc thiếu các cam kết ràng buộc mạnh khiến tác động khu vực khó được duy trì ở mức độ ổn định và lâu dài khi môi trường chiến lược thay đổi. Điều này phản ánh thực tế rằng, các mô hình hợp tác “nhẹ”, dù phù hợp với bối cảnh đa dạng của khu vực, nhưng thường thiếu công cụ để tạo ra ảnh hưởng mang tính cấu trúc sâu rộng.

Một giới hạn khác xuất phát từ sự nhạy cảm chiến lược của khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương. Trong điều kiện nhiều quốc gia Đông Nam Á theo đuổi chiến lược cân bằng linh hoạt và tránh chọn bên, bất kỳ hình thức hợp tác quốc phòng nào có dấu hiệu bị diễn giải như một phần của cấu trúc đối đầu đều có nguy cơ làm gia tăng lo ngại và phản ứng phòng vệ. Do đó, hợp tác Australia-Singapore buộc phải duy trì mức độ “thấp hơn ngưỡng nhạy cảm”, tập trung vào các lĩnh vực ít gây tranh cãi như huấn luyện, xây dựng năng lực và an ninh phi truyền thống. Cách tiếp cận này giúp hạn chế tác động tiêu cực nhưng đồng thời cũng làm giảm khả năng mở rộng hợp tác sang các lĩnh vực an ninh cứng hơn ở bình diện khu vực. Hệ quả là tác động của hợp tác đối với việc xử lý các thách thức an ninh truyền thống, như tranh chấp lãnh thổ hay cân bằng sức mạnh quân sự, vẫn mang tính gián tiếp và hạn chế.

Mặc dù tồn tại những giới hạn đáng kể, triển vọng đóng góp của hợp tác Australia-Singapore đối với an ninh khu vực vẫn được đánh giá là tương đối tích cực trong trung và dài hạn. Một trong những yếu tố quan trọng là sự gia tăng nhanh chóng của các thách thức an ninh phi truyền thống, bao gồm an ninh hàng hải, an ninh mạng, biến đổi khí hậu, thiên tai và khủng hoảng y tế. Đây là những lĩnh vực ít bị chi phối bởi cạnh tranh quyền lực, đồng thời đòi hỏi mức độ hợp tác và chia sẻ năng lực cao ở cấp khu vực. Trong bối cảnh đó, các hình thức hợp tác mang tính chức năng và linh hoạt như Australia-Singapore có điều kiện để mở rộng phạm vi ảnh hưởng thông qua việc đóng góp vào năng lực ứng phó tập thể, hỗ trợ xây dựng các tiêu chuẩn và thông lệ chung, cũng như tăng cường khả năng điều phối trong các tình huống khẩn cấp [10].

Ngoài ra, triển vọng khu vực của hợp tác này còn gắn liền với khả năng tiếp tục được lồng ghép vào các cơ chế đa phương do ASEAN dẫn dắt. Trong một cấu trúc an ninh khu vực ngày càng đa dạng về hình thức và mức độ cam kết, các mô hình hợp tác hỗ trợ cho ASEAN, thay vì cạnh tranh với ASEAN, có khả năng được chấp nhận rộng rãi hơn [9]. Việc Australia và Singapore duy trì định hướng này không chỉ giúp giảm thiểu

nguy cơ phân cực chiến lược, mà còn góp phần củng cố vai trò điều phối của các thể chế khu vực. Về dài hạn, sự tích lũy của các hoạt động hợp tác như vậy có thể góp phần hình thành một môi trường an ninh khu vực dựa trên luật lệ, trong đó các quốc gia, bất kể quy mô hay sức mạnh, đều có không gian để tham gia và đóng góp vào quản trị an ninh chung.

Nhìn trên bình diện khu vực, hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore giai đoạn 2015-2022 tạo ra những tác động tích cực nhưng mang tính gián tiếp và hỗ trợ, đồng thời chịu nhiều giới hạn do năng lực, cấu trúc hợp tác và bối cảnh cạnh tranh chiến lược rộng lớn hơn. Tuy nhiên, chính tính linh hoạt, thực dụng và tránh đối đầu của mô hình hợp tác này lại mở ra những triển vọng nhất định trong việc đóng góp vào ổn định khu vực, đặc biệt thông qua các lĩnh vực an ninh phi truyền thống và các cơ chế đa phương. Việc đánh giá đầy đủ tác động, giới hạn và triển vọng của hợp tác Australia-Singapore vì vậy không chỉ giúp làm rõ vị trí của hợp tác này trong bức tranh an ninh khu vực, mà còn góp phần hiểu rõ hơn vai trò của các quốc gia vừa và trung bình trong việc định hình một trật tự an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương linh hoạt, bao trùm và dựa trên luật lệ.

3. Kết luận

Trong bối cảnh môi trường an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương chuyển biến nhanh chóng và ngày càng phức tạp, hợp tác an ninh-quốc phòng giữa các quốc gia vừa và trung bình nổi lên như một xu hướng quan trọng trong quản trị an ninh khu vực. Trường hợp hợp tác Australia-Singapore giai đoạn 2015-2022 phản ánh rõ nét cách thức các quốc gia có lợi ích tương đồng nhưng khác biệt về quy mô và vị thế tìm kiếm các hình thức hợp tác linh hoạt nhằm bảo vệ lợi ích an ninh cốt lõi, đồng thời thích ứng với những biến động của cấu trúc khu vực. Nghiên cứu cho thấy, hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore được thúc đẩy trước hết bởi sự hội tụ lợi ích chiến lược và sự tương thích trong tư duy an ninh. Cả hai quốc gia đều coi trọng ổn định khu vực, an ninh hàng hải và trật tự dựa trên luật lệ, đồng thời nhận thức rõ giới hạn của các tiếp cận đơn phương trong việc ứng phó với các thách thức an ninh truyền thống và phi truyền thống. Trong bối cảnh đó, hợp tác song phương trở thành công cụ quan trọng giúp hai nước nâng cao năng lực quốc phòng, mở rộng không gian chiến lược và giảm thiểu rủi ro trong một môi trường an ninh ngày càng bất định.

Trên cơ sở nền tảng lợi ích chung, tiến trình thể chế hóa hợp tác quốc phòng giai đoạn 2015-2022 đã góp phần làm sâu sắc và ổn định quan hệ Australia-Singapore. Các thỏa thuận về huấn luyện, sử dụng cơ sở quân sự, cùng với các cơ chế đối thoại quốc phòng định kỳ, không chỉ nâng cao hiệu quả hợp tác trên thực địa mà còn tăng cường mức độ tin cậy chiến lược giữa hai bên. Đáng chú ý, hợp tác song phương được triển khai theo hướng mở và gắn kết với các cơ chế đa phương do ASEAN dẫn dắt, qua đó hạn chế nguy cơ hình thành các cấu trúc đối đầu cứng nhắc và duy trì tính bao trùm của cấu trúc an ninh khu vực.

Ở bình diện khu vực, hợp tác an ninh-quốc phòng Australia-Singapore tạo ra những tác động tích cực nhưng chủ yếu mang tính gián tiếp và hỗ trợ. Thông qua việc thúc đẩy các hoạt động huấn luyện, diễn tập, xây dựng năng lực và phối hợp trong các lĩnh vực an ninh phi truyền thống, hợp tác này góp phần củng cố các chuẩn mực hành xử dựa trên luật lệ, nâng cao khả năng ứng phó tập thể và hỗ trợ vai trò trung tâm của ASEAN. Tuy nhiên, nghiên cứu cũng cho thấy những giới hạn mang tính cấu trúc của mô hình hợp tác này, đặc biệt là khả năng tác động còn hạn chế đối với các vấn đề an ninh cốt lõi gắn với cạnh tranh quyền lực giữa các nước lớn. Mặc dù vậy, trong bối cảnh các thách thức an ninh phi truyền thống ngày càng gia tăng và đòi hỏi mức độ hợp tác cao hơn, triển vọng đóng góp của hợp tác Australia-Singapore đối với ổn định khu vực vẫn được đánh giá là tích cực. Với tính linh hoạt, thực dụng và tránh đối đầu, mô hình hợp tác này có tiềm năng tiếp tục phát huy vai trò hỗ trợ trong quản trị an ninh khu vực, đồng thời cung cấp những gợi mở quan trọng cho việc nghiên cứu vai trò của các quốc gia vừa và trung bình trong việc định hình một trật tự an ninh khu vực Ấn Độ Dương-Thái Bình Dương dựa trên luật lệ, bao trùm và thích ứng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Goh, E. (2016). *Rising China's influence in developing Asia*. Oxford University Press.
- [2] United Nations Development Programme. (2021). *Human security and COVID-19 in Asia-Pacific*. UNDP.
- [3] Tow, W. T., & Raby, G. (2010). *China's strategic intentions and Australia's security*. Palgrave Macmillan.
- [4] Ministry of Defence Singapore. (2023). *Defending Singapore in a changing world*. <https://www.mindef.gov.sg/web/portal/mindef/about-us/defence-policy>.
- [5] ASEAN Secretariat (2022). *ASEAN leaders' declaration on mainstreaming four priority areas of the ASEAN outlook on the Indo-Pacific*. <https://asean.org/asean-leaders-declaration-on-mainstreaming-four-priority-areas-of-the-asean-outlook-on-the-indo-pacific/>. Truy cập ngày ngày 11 tháng 11 năm 2022
- [6] Acharya, A. (2014). *Constructing a security community in Southeast Asia: ASEAN and the problem of regional order* (3rd ed.). Routledge.
- [7] International Institute for Strategic Studies. (2019). *The military balance 2019*. Routledge.
- [8] Australian Department of Defence. (2020). *2020 defence strategic update*. Australian Government Publishing Service.
- [9] Lowy Institute. (2022). *Security partnerships and middle power strategies in the Indo-Pacific*. Lowy Institute for International Policy.
- [10] Ministry of Defence Singapore. (2022). *Singapore's defence policy and regional security outlook*. Ministry of Defence Singapore.
- [11] United Nations Development Programme. (2021). *Human security and COVID-19 in Asia-Pacific*. UNDP.

**AUSTRALIA-SINGAPORE SECURITY AND DEFENCE COOPERATION
2015–2022: DYNAMICS, CONTENT, AND REGIONAL IMPACT**

Pham Quoc Trung¹, Ho Huu Yen Minh²

ABSTRACT

This article analyzes the security and defense cooperation between Australia and Singapore from 2015 to 2022 within the context of a rapidly changing Indo-Pacific regional security environment. By clarifying the strategic dynamics and the convergence of security interests of the two countries, this paper focuses on evaluating key areas of cooperation, including bilateral military cooperation, maritime security assurance, coordination within regional security mechanisms, and expanding cooperation into non-traditional security areas. The study shows that Australia-Singapore cooperation not only contributes to enhancing the defense capabilities of each side but also has a positive impact on the stability and security structure of Southeast Asia, while supporting ASEAN's central role. However, this cooperation is also subject to certain limitations from the regional strategic context and structural constraints, thus raising issues that need further adjustment in the period after 2022.

Keywords: Security cooperation, defense, Australia-Singapore, regional security, ASEAN.

¹Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế; ²Trường Đại học FPT;

Email: pqtrung@dhsphue.edu.vn.